

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Son günlerde DYP'nin yeniden hareketlendiği gözlemleniyor. Bu parti kendisine yeni bir genel başkan aramaktadır. Çiller'in genel başkan olduğu günden beri süren bu sancının kökleri aslında daha derindedir.

Her şeyden önce DYP'nin, o arada hiçbir partinin, tek sorunu genel başkanlık sorunu olamaz. O görevi yürüten kişinin değiştirilmesiyle bütün açmazlarının çözüleceğini düşünmek yanılsamadır. Çünkü her genel başkan, o kimliği bir dizi sosyolojik oluşumun sonucunda kazanmıştır. Dolayısıyla da ondan duyulan rahatsızlık, onu destekleyen çıkar gruplarından, onun temsilcisi olduğu sınıftan duyulan bir huzursuzluktur.

Buradan bakıldığında, DYP'nin sorunuyla CHP'nin yıllardır yaşadığı sorun özdeşleşmektedir. CHP'nin son kurultayda kendisine seçtiği yeni genel başkan ve onun temsil ettiği yapıyla DYP'de seslendirilen Necmettin Cevheri seçeneği arasında ciddi koşulluklar bulunmaktadır.

CHP-DYP benzeşimi

Her iki parti de kendisini özellikle 1980 sonrasında gelişen siyaset modeline hapsedmiştir. Reel bir siyaset üretiminin asal ögesi olan tabanla ilişki her iki partide de kopmuştur. O sırada özellikle Türkiye sosyolojisinde ortaya çıkan yeni gelişmeler, kaymalar, yeni talepler, onları dile getiren yeni çevreler bu gerçekleri göremeyen bu partileri kımıldayamaz hale sokmuştur. 1980 öncesinde CHP klasik merkezin, AP klasik çevrenin partisidir. Klasik merkez kentlerden, bürokrasiden ve seçkinliklerden oluşmaktadır. Daha üst gelir dilimleri bu kesimde yer almaktadır. Çevre ise taşrada güçlenmeye çalışan orta sınıflardır. Tarımın dinamik kesimidir. Göçerliğe başlamış olan köylülüktür. 1980 öncesi CHP'nin kentlerde, AP'nin kırsal alanda tutunması bu nedenledir.

Oysa 1980 sonrasında her şey köklü bir biçimde değişmiştir. Kentsel yapı hızla güçlenmiş ve siyasete ağırlığını koymaya başlamıştır. Yeni bir siyasal davranış coğrafyası oluşmuştur. Küreselleşmenin sonucu olan yeni beklentiler doğmuştur. Yeni sağ ve neo-liberalizm ortaya yeni bir model çıkarmıştır.

Klasik ayrışmanın iki kanadı bu döneme ANAP'ın arkasında kalarak girmiştir. Aradaki farkı her iki par-

ti de görüntülerini değiştirerek ve popülist eğilimlerini keskinleştirerek aşmaya çalışmıştır. Her iki partinin bütün bu süreçte algıladığı tek şey, kentlerin önemi olmuştur. Ne var ki, SHP, zaten bir kent partisi olduğu için, kendisini daha neo-liberal bir modelle yenilemeye çalışırken DYP kentsel alanı yakalamak için genel başkan değişikliğini yapmıştır. Fakat hiçbir parti daha derinlemesine bir değişimi aramadığından süreç dramatik başarısızlıklarla sonuçlanmıştır.

Şimdi her iki parti de kurtuluşun çaresini kökenine dönüşte bulmaktadır. CHP o eğilimi kent temsilcisi ve klasik söylemin savunucusu Öymen'le yakalamıştır. DYP ise kırsal alanı Cevheri'yle kollamaktadır. Şu sıralarda devlet siyasete ağırlığını dengeleri eski kanatlar ekseninde tutmak yönünde koymaktadır. Bu, bugünkü modeli her iki parti için de konjonktürel ve görsel bir başarıya ulaştırabilir. Ama, makro bir yaklaşımla bakılırsa denenen model her iki partinin de ne derecede bir çaresizlik içinde bulunduğunu ve giderek tükenmekte olduklarını göstermekten başka bir işe yaramayacaktır. Çünkü siyaset artık devletin değil toplumun belirleyiciliğine doğru, sancı çekerek de olsa, kaymaktadır.